

Kind op Zondag 9 december 2007

Jesaja 2:2-5

In de tuin bij het gebouw van de Verenigde Naties in New York staat een in 1959 door de Sowjet-Unie geschonken beeld met als opschrift 'We shall beat our swords into plowshares'. Men heeft zich de mooie voorspelling uit Jesaja 2:4 (en Micha 4:3) waarin nog sprake is van 'zij zullen ...' eigen gemaakt. Het was indertijd, midden in de Koude Oorlog, een opmerkelijk geschenk met een uit die hoek onverwachte verwijzing naar de Bijbelse traditie. Meer nog dan dat kan de toeschouwer het gevoel bekruipen dat dit allemaal te mooi is om waar te zijn. Wanneer zal ooit die belofte worden ingelost?

Binnen het boek Jesaja neemt deze profetie over de Sion als heilvol centrum voor de hele wereld een bijzondere plaats in. Zij komt na een eerste hoofdstuk vol verwijten en met de aankondiging van een ingrijpend oordeel. In de opmerkingen bij de lezing van vorige week kwam het al ter sprake. De stad wordt uitgemaakt voor hoer (Jes. 1:21) en zijn bestuurders voor Sodemieters (1:10). Er zal een grote en diepgaande zuivering plaats moeten vinden voordat deze stad weer kan gelden als vindplaats van gerechtigheid en trouw (1:26). Bij wie begint te lezen in hoofdstuk 2 zullen de laatste woorden over een woedend vuur waarin de oude glorie verzengd wordt nog nagalmen. Het is ook niet de bedoeling om de strenge woorden uit het eerste hoofdstuk snel te vergeten. Juist met deze inleiding wordt namelijk duidelijk dat het vredesproces niet zonder slag of stoor kan worden ingezet. Op de pacificerende smederij laait het vuur hoog op en dat is hard nodig.

'Eens zal de dag komen', zo lezen we in de NBV. In Naardense Bijbel wordt het Hebreeuws hier meer woordelijk gevolgd: 'Geschieden zal het later in de dagen'. Dat klinkt anders dan in de NBG-vertaling van 1951 die hier net als in de Statenvertaling heeft: 'En het zal geschieden in het laatste der dagen' en de Willibrordvertaling: 'Op het einde der dagen zal het gebeuren'. Waar moeten we hier aan denken? Welke tijd heeft de profeet op het oog? Gaat het hier om iets dat voorbij onze horizon ligt? Gaat het om iets waarbij je onwillekeurig geneigd ben te denken dat het onze tijd nog wel zal duren? In de Naardense Bijbel wordt het dichterbij gehaald. Het moet ook zeker de bedoeling van de profeet geweest zijn om zijn hoorders te betrekken bij zijn visioen. De in het Hebreeuws gebruikte term verwijst naar een moment na bepaalde voor de hoorders bekende dagen.

Het eerste waar de lezer van het boek Jesaja bij 'de dagen' aan zal denken is de in 1:1 genoemde periode van het optreden van de profeet: 'in de dagen van Uzzia, Jotam, Achaz en Hizkia'. Dat betekent dan dat we vooral moeten denken aan de laatst genoemde. Deze koning Hizkia krijgt in 39:6 een onheilsboodschap aangezegd ingeleid met de woorden: 'Zie de dagen komen'. (Doordat in de NBV niet woord voor woord vertaald wordt, zijn deze verbanden minder duidelijk.) Dat onheil betreft dan de komende Babylonische ballingschap. Al binnen het boek Jesaja kunnen we lezen dat die ballingschap, anders dan velen gedacht zullen hebben, niet het einde van de wereld zal zijn voor Israël. Er zal een nieuw begin gemaakt worden, zo luidt in hoofdstuk 40 de boodschap. Daar moet men niet te gering over denken. In zekere zin is het al een vervulling van de profetie uit hoofdstuk 2. Het door God teruggebrachte volk zal 'een licht voor alle volken' zijn als teken dat Gods heil reikt 'tot aan de einden der aarde' (Jes. 49:6). Dat zal een 'dag van het heil zijn' (49:8) en de 'dag waarop het volk Gods naam zal kennen' (52:6). En de volken zullen zich door dat licht laten leiden (60:3).

De profeet daagt zijn lezers uit om niet alleen het onheil te zien in hun leven maar om ook de hoop op heil daarin toe te laten. De geschiedenis leert dat wanneer vreemde volken optrekken naar Jeruzalem zij dat doorgaans met vijandige bedoelingen doen. Maar het kan ook anders. Er waren er die aarzelden toen men dankzij de Perzische koning Cyrus kon

terugkeren uit de ballingschap. De wederopbouw verliep ook niet vlekkeloos. Die teleurstelling vormt ook de achtergrond van de profetieën aan het eind van het boek Jesaja. Het mooie visioen aan het begin van het boek is bedoeld om eraan bij te dragen dat men zich daardoor niet uit het veld laat slaan. Men moet durven blijven rekenen met de vervulling van Gods beloften. Niet voor niets loopt het uit op de oproep aan Israël om er nu al zijn leven door te laten bepalen. Ooit zullen de volken zeggen: ‘Laten we gaan’, namelijk naar de berg van de Heer’ (2:3). Dat visioen moet het volk Israël ertoe brengen om zelf ook in beweging te komen: ‘Laten we gaan en wandelen in het licht van de Heer’ (2:5).